

Allmän kunskap om instrumenthantering inom tandvården.

Sterilteknikerutbildning 300 YH poäng, 2020

YrkesAkademin AB

Författare: Malin Lindén och Charlotte Aldenfalk

Handledare: Christina Bunne

Examensarbete/Steriltekniker, 300 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2020.

Författare: Charlotte Aldenfalk och Malin Lindén

Antal sidor: 18

Titel: Allmän instrumenthantering inom tandvård.

Handledare: Christina Bunne

Datum: 2020-12-14

Tack till:

Folktandvården och Specialisttandvården i Dalarna och Karlstad med flera, som tog sig tid att svara på frågor.

Våra lärare Christina Bunne och Cecilia Söderberg, för vägledning och rådgivning.

Steriltekniker Maria Williams och Instrumenttekniker Ulrika Dahlberg på Folktandvården

Borlänge, för att de gav en inblick i sitt arbete.

Sammanfattning:

All hälso- och sjukvård skall bedrivas med patientsäkerheten i fokus. Vårdgivaren har ett ansvar att alla de krav som beskrivs i svenska lagar och förordningar följs, bland annat hantering av kirurgiska instrument och andra medicintekniska produkter.

Bakgrunden till detta examensarbete uppstod under den LIA-period (Lärande i arbete) på dentalklinik alla sterilteknikerstuderande genomfört hos YrkesAkademin AB och hur kunskapen för instrumenthantering hos tandvårdspersonal ser ut samt efter föreläsning om mikrobiologi av Mikael Zimmerman, tandläkare och docent.¹

Vad ingår i den grundläggande tandvårdsutbildningen när det gäller instrument och dess hantering? Hur är kunskapen om missfärgningar, instrumentkontroll, rengöring, desinfektion, förpackning och sterilisering? Vilka tar hand om instrument efter en tandvårdsundersökning eller ortodonti?

Då steriltekniker är en viktig yrkesroll med bland annat stor kunskap om mikrobiologi, instrumenthantering, instrumentkvalitet, rengöring, desinfektion och sterilisering samt medicinteknisk utrustning, är det av största intresse för yrkesgruppen att inte bara inkluderas inom sjukvård utan även inom tandvård.

Folktandvårdens nyöppnade Borlänge Tandvårdshus, har egen sterilcentral, med både steriltekniker och instrumenttekniker anställda, där FTV Borlänge ligger i framkant av Sveriges tandvård, tillsammans med flera andra svenska tandvårdskliniker, vilket är glädjande för steriltekniker, befintliga som kommande.

¹ Zimmerman Mikael, Sjöberg Klas, *Hygien och smittskydd i tandvården-att förebygga infektioner*, Stockholm, 2018.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Sammanfattning	_____	3
Innehållsförteckning	_____	4
Bakgrund	_____	5-6
Syfte och mål	_____	7
Metod	_____	7
Resultat	_____	8
Enkätfrågor med svar	_____	8-12
Diskussion	_____	13-15
Källförteckning	_____	16

Bakgrund:

Folktandvården, som ingår i offentlig verksamhet tillsammans med sjukvård, hanterar dagligen stora mängder medicintekniska produkter,² bland annat kirurgiska instrument för dental undersökning och operation.

Hantering av medicintekniska flergångsprodukter som skall användas inom tandvård på tandvårdspatienter med rengöring, desinfektion och sterilisering, styrs av lagar, föreskrifter och förordningar samt allmänna råd och tillämpningar som står skrivet i författningssamlingar, standarder och tekniska rapporter.

Svensk tandvård skall tillämpa och följa bland annat Hälso- och Sjukvårdslagen 2017:30, Tandvårdslagen 1985:125, Patientsäkerhetslagen, AFS 2005:1, AFS 2018:4, (Arbetsmiljöverket om bland annat säker arbetsmiljö, stickande och skärande föremål), och SOSFS 2008:1, (Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvård).³

IVO, (Inspektionen för vård och omsorg), har tillsyn över hälso- och sjukvården, dess personal och detta innefattar även tillsyn av hur medicintekniska produkter används och hanteras.⁴

På FHM, (Folkhälsomyndigheten), finns ett kunskapsunderlag utgivet av Socialstyrelsen, ”Att förebygga vårdrelaterade infektioner – ett kunskapsunderlag”. Boken handlar om att förebygga så inte infektioner uppstår hos patienter och personal inom hälso- och sjukvård. Sidan 304 och framåt, skrivet av Lennart Sjöberg, handlar om ”Mikrobiologisk renhet hos medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården samt tandvården”. Sidan 330 och framåt ”Desinfektion av hud och slemhinnor”, skrivet av Göran Hedin, handlar bland annat om hur indirekt kontaktsmitta från personalens händer är den största orsaken till smittspridning och upphov till vårdrelaterade infektioner, om hygienrutiner och att efter användning av handskar alltid desinfektera händerna för att de efter handskanvändning anses som orena. I kapitlet ”Hygienrutiner i tandvården”, sidan 442 och framåt, skriver Nils Bäckman och Stig Edwardsson bland annat om hygienrutiner i tandvård och att i kroppsvätskor från munnen såsom saliv och blod kan innehålla mikroorganismer som är sjukdomsframkallande.⁵

² Socialstyrelsen, SOSFS 2008:1

³ Hälso- och Sjukvårdslagen 2017:30, Tandvårdslagen 1985:125, Patientsäkerhetslagen, AFS 2005:1, AFS 2018:4, SOSFS 2008:1.

⁴ IVO, Inspektion för vård och omsorg.

⁵ Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen. *Att förebygga vårdrelaterade infektioner – ett kunskapsunderlag.*

När det gäller instrument och medicintekniska produkter som skall användas på patienter, delas de in i tre olika grupper av renhetsgrader, beroende på hur de skall användas på patienten: *Rent*, *höggradigt rent* och *sterilt*. Rent betyder att produkten är visuellt ren. Höggradigt rent definieras av att efter desinfektion finns det 1 mikroorganism per 1000 produkter. Ett instrument som är höggradigt rent ställer höga krav på användning, rengöring och desinfektion, för att inte sprida sjukdomsframkallande mikroorganismer vidare till nästa patient eller till personal. Sterilt definieras som att det finns 1 mikroorganism per 1 miljon produkter.

Medicintekniska produkter som skall användas på patient utan att penetrera vävnad skall vara visuellt rena. Till exempel spatlar, glasplattor och avtrycksplattor.

Medicintekniska produkter som skall beröra vävnad, men utan att penetrera skall vara höggradigt rena, det vill säga desinfekterade på mekaniskt eller kemiskt sätt. Till exempel instrument för tandundersökning, kariesbehandlande instrument, protetiska och ortodontiska instrument, curetter, borrar, samt hand- och vinkelstycken.

De instrument som skall penetrera vävnad eller där det finns risk att penetrera vävnad skall vara sterila. Det kan vara till exempel instrument som används vid rotfyllning, kanyler för bedövning och endodonti.

De medicintekniska produkterna i gruppen höggradigt rena skall, om de inte kontinuerligt används, genomgå en desinfektionsprocess en gång/vecka och de produkter som ingår i sterilt gods, skall efter riskanalys, steriliseras om beroende på produktförpackning, hantering, förvaring och miljöaspekter.⁶

Tandvårdspatienter med smittsamma mikroorganismer kontrolleras inte alltid genom provtagningar, så detta är något att beakta vid instrumenthantering inom tandvården.

Standarder för bland annat rengöring, desinfektion och sterilisering av medicintekniska produkter: SS EN-ISO 15883, SS EN-13 060, SS EN-285.⁷

Från och med 1 juli 2015 ges det ut en gemensam författningssamling från 7 av svenska myndigheter inom området för hälso- och sjukvård, folkhälsa, socialtjänst och läkemedel. Denna gemensamma författningssamling heter HSLF-FS och det är Socialstyrelsen som är utgivare. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets författningssamling, TLVFS, ingår i denna gemensamma författningssamling. I den gemensamma författningssamlingen står det skrivet om föreskrifter och allmänna råd, för bland annat tandvården.⁸

⁶ Vårdhandboken. www.vardhandboken.se

⁷ Svenska institutet för standarder, www.SIS.se.

⁸ Gemensam författningssamling, HSLF-FS, Socialstyrelsen.

Syfte och mål:

Efter den del i utbildningen till Steriltekniker hos YrkesAkademin AB,⁹ där studerande bland annat genomgår en LIA-period, (Lärande I Arbete), på en dentalklinik, så skrivs detta examensarbete för att kunna få en bredare bild av hur den allmänna instrumenthanteringen inom tandvård går till och av vem samt allmänt hur kunskapen ser ut inom detta område. Frågeställning och grund till rubriksättning bygger på praktisk information om hur tandvårdspersonal hanterar tandvårdsinstrument utefter kunskap.

Skillnader i den allmänna instrumenthanteringen är stor mellan olika tandvårdskliniker och vilken yrkesgrupp som utför detta arbete. Steriltekniker kan underlätta arbetet för personal som arbetar på tandvårdskliniker. På grund av det stora intresse steriltekniker och blivande steriltekniker har för tandvårdens instrumenthantering skickades enkäten ut för att få en bredare bild av hur branschen ser ut. Frågorna är bland annat om steriltekniker och grundläggande instrumenthantering.

Detta examensarbete kan förhoppningsvis öka medvetenheten och förståelsen hos tandvårdskliniker, för korrekt instrumenthantering, att förstå sambandet mellan rätt instrumenthantering, patient- och personalsäkerhet samt få insikt om hur viktigt det är att med rätt expertis utföra detta arbete genom anställning av steriltekniker.

Målet med denna studie är att vara tankeväckande för tandvårdskliniker när det gäller instrumenthantering. Samtidigt påvisa vikten av att anställa steriltekniker, som besitter kunskapen om hur ett instrument är konstruerat och hur det ska hanteras vad gäller instrumentkvalitet, tillverkning, rengöring, desinfektion och sterilisering. Steriltekniker har förutom kunskap om instrumenthantering även kunskap om mikrobiologi och smittspridning, hela förloppet från orent gods till användande och tillbaka.

Metod:

Genom att mejla en enkät bestående av 10 frågor till kliniker inom Folktandvården, specialisttandvård och käkkirurgi i Dalarna och Karlstad, för att få svar hur varje deltagare hanterar kirurgiska instrument och medicintekniska produkter. 10 enkla frågor för ökad svarsfrekvens i enkät för deltagare att svara på.

⁹ YrkesAkademin AB, www.steriltekniker.se

Resultat:

Av 35 mejlade enkäter till Folktandvården och specialisttandvård i Dalarna och Karlstad inkom 21 svar, vilket får anses som ett godkänt resultat.

Svaren var av olika karaktär och deltagare hade olika yrkesroller. Frågor att besvara, svar och svarsfrekvens följer nedan.

Fråga 1

Yrkesroll hos deltagare:

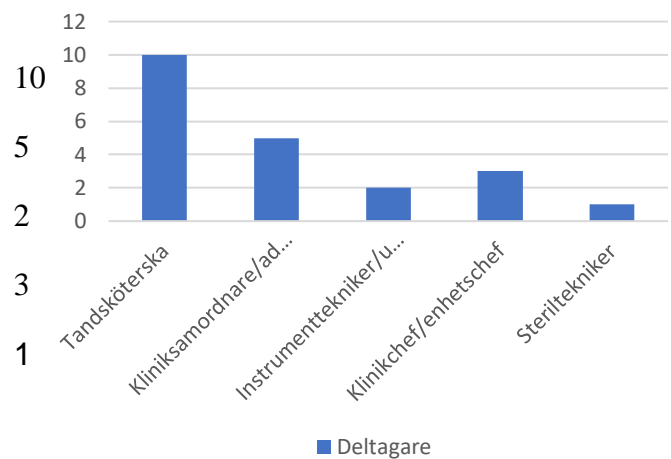
Tandsköterska:

Kliniksamordnare/Klinikadministratör:

Instrumenttekniker/Undersköterska:

Klinikchef/Enhetschef:

Steriltekniker:

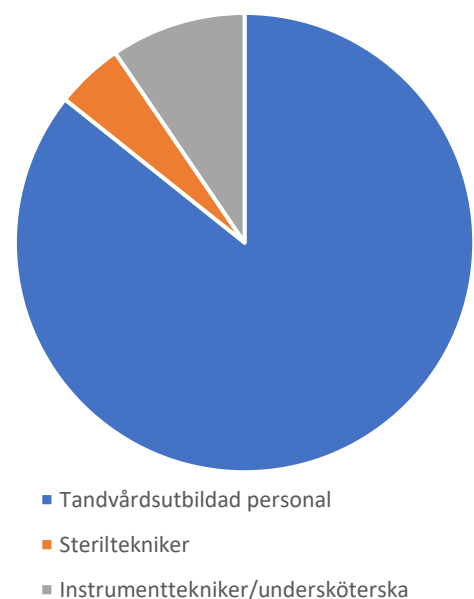
Fråga 2

Vem tar hand om rengöring, desinfektion och sterilisering av instrument på er tandvårdsklinik?

Tandvårdsutbildad personal: 18

Steriltekniker: 1

Instrumenttekniker/Undersköterska: 2

Fråga 3

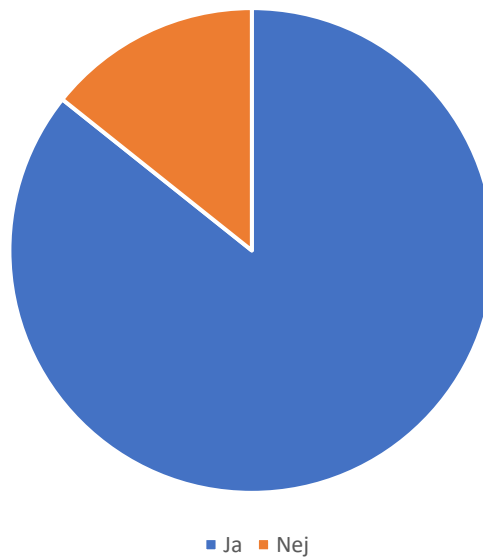
Vet ni vad en utbildad steriltekniker är?

Ja.

18

Nej.

3

Fråga 4

Har er tandvårdsklinik steriltekniker anställda?

Ja.

1

Nej.

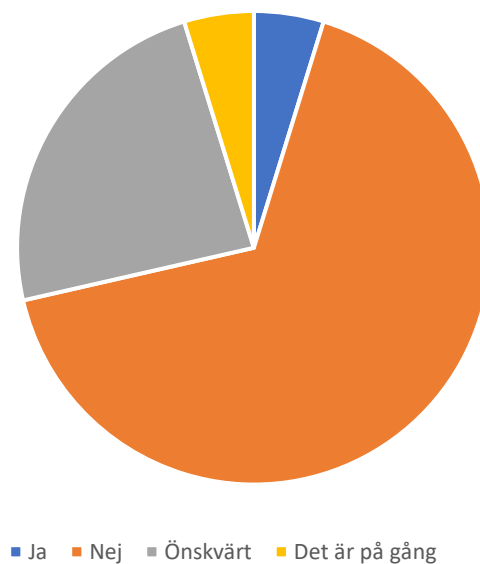
14

Önskvärt.

5

Det är på gång.

1

Fråga 5

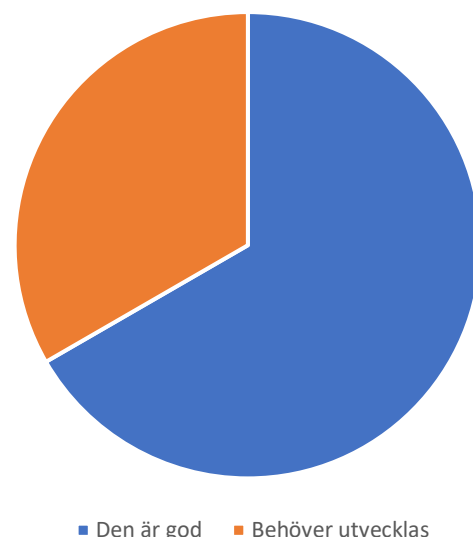
Hur god är kunskapen om instrumenthantering på er tandvårdsklinik?

Den är god. Vi vet hur man korrekt,
enligt tillverkare, ska hantera instrument
före och efter användning, för att tillgodose
patientsäkerhet och instrumentkvalitet.

14

Den behöver utvecklas.

7

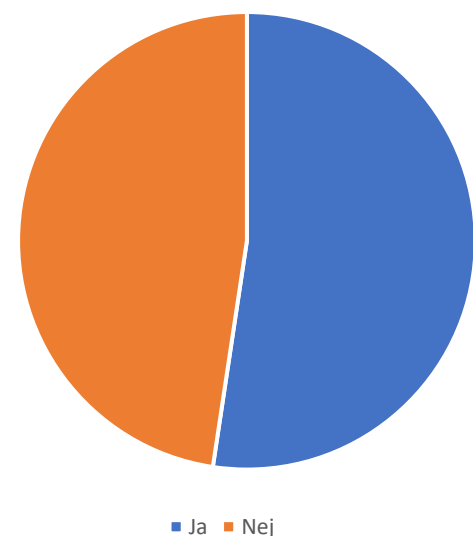

Fråga 6

Har personalen läst kunskapsunderlaget från FHM, skriven av Socialstyrelsen: "Att förebygga vårdrelaterade infektioner", sidorna 304- och 442-?

Ja. 11

Nej. 10

Fråga 7

**Har ni godkänd och validerad utrustning,
(till exempel diskdesinfektor och autoklav),
som uppfyller kraven i standarder?**

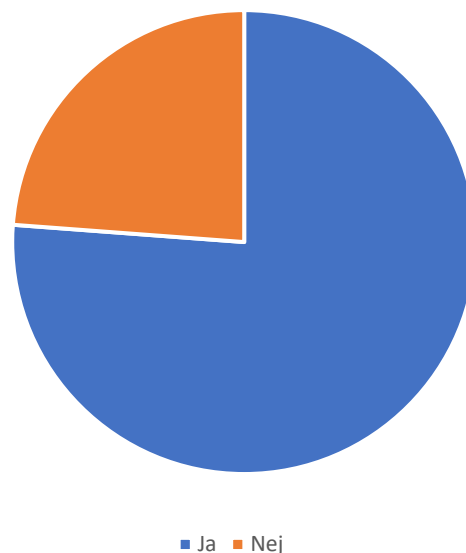
(Till exempel 15 883, 17 665, 285 och 13 060.)

Ja.

16

Nej.

5

Fråga 8

**På vilket sätt får personalen utbildning i hur
diskdesinfektions- och steriliseringsutrustning
fungerar?**

Internutbildning av kollega.

9

Internutbildning av medicintekniker.

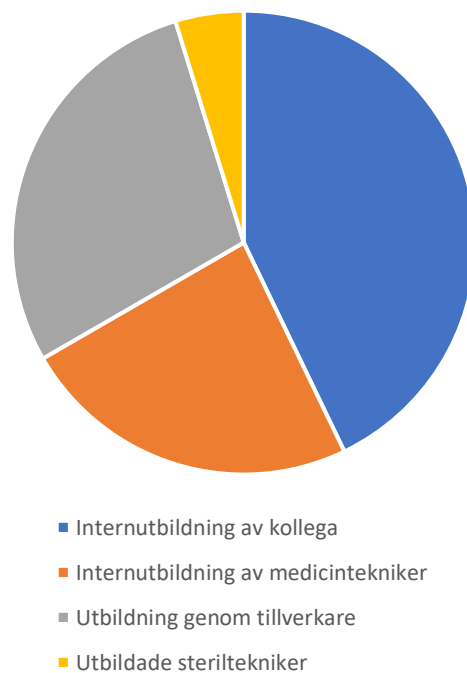
5

Utbildning genom tillverkare.

6

Utbildade steriltekniker.

1

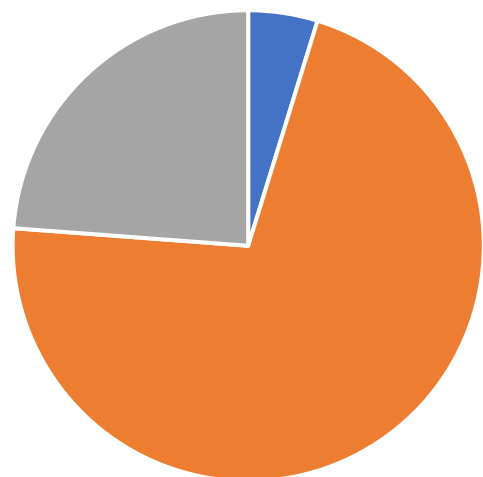

Fråga 9

Efter diskdesinfektionsprocess och innan paketering, hur kontrollerar ni instrument att de är rena och torra?

Inga kontroller alls.	1
Genom visuell kontroll.	15
Genom visuell kontroll med förstoringsglas/förstoringslampa.	5

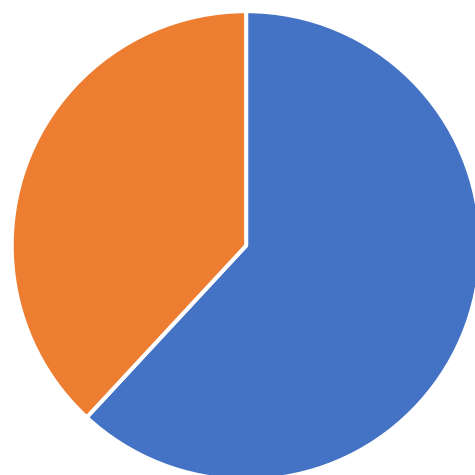

■ Inga kontroller alls
 ■ Genom visuell kontroll
 ■ Genom visuell kontroll med förstoringsglas/lampa

Fråga 10

Under tandvårdsutbildning, får eleverna kunskap om instrumenthantering, instrument kvalitet, olika missfärgningar och skador, som kan uppstå på instrument samt hur dessa förebyggs?

Ja.	13
Nej.	8

■ Ja ■ Nej

Diskussion

Enkätsvaren har gett en överblick hur det ser ut på de olika tandvårdsklinikerna, att det finns behov att kunskapen utökas hos en del och att tandvårdsutbildningen borde utöka kunskapsunderlaget för instrumentkunskap. Det kan behöva ställas mer krav på tandvården och dess instrumenthantering för att säkerställa patient- och personalsäkerhet, fullfölja alla lagar, föreskrifter och standarder, anställa steriltekniker så att de får en större roll inom tandvård och inte bara sjukvård.

Inom sjukvård och dess instrumenthantering på en sterilenhet, anses orent gods, till exempel kirurgiska instrument, som använts på patient under operation, som smittat med allt. En frågeställning som uppstått är att även dentala instrument, borde anses vara smittade med allt. För att minska hälso- och sjukvårdens VRI:er, (vårdrelaterade infektioner), borde arbetsrutiner för hantering av orent gods hos tandvården ändras. Borde patienter anses vara smittade med allt, med tanke på definitionen av höggradigt rent och sterilt?

Om 1 höggradigt ren, (desinfekterad), medicinsk produkt, anses enligt definition vara kontaminerad av 1/1000 produkter, för att kunna öka patient- och personalsäkerhet, borde krav på sterilisering höjas?

Det är tydligt enligt enkätsvaren att det skiljer sig mellan tandvårdskliniker, deras utrustningar för rengöring, desinfektion och sterilisering, deras kunskap om steriltekniker, kontrollen av ett instrument och vad tandvårdselever får lära sig under sin utbildning. Om man inte använder lupplampa, utan enbart med ögat visuellt kontrollerar ett instrument, är det svårt att kunna se till exempel rost, pinnhålskorrosioner och annat.

De tandvårdskliniker som svarat att de tycker att deras kunskap om instrumenthantering bör utvecklas och att de önskar anställa steriltekniker, hur arbetar de vidare mot en förändring? De som svarat att de inte har validerad utrustning, vet de vad validering betyder och hur gör de för att kontrollera att gods genomgått godkända processer enligt krav? Den tandvårdsklinik som inte kontrollerar instrument efter process, hur tänker de ur patientsäkerhetsperspektiv? Det finns fortfarande många frågor som man skulle vilja ha svar på, men då det är svårt att ställa alla frågor genom en enkät fick vi begränsa oss. Vi har ändå fått en inblick hur det ser ut på de olika klinikerna och att vissa delar borde ses över, såsom instrumentkunskap, kontroller av instrument efter diskprocess.

Tandvårdsutbildningar bör utökas med att förbättra instrumentkunskap hos tandvårdsstudenter, då majoriteten av klinikerna använder sig av sina anställda och inte steriltekniker, som innehar all denna kunskap.

Arbetsmetoden, antal frågor och frågeställningar kunde ha gjorts annorlunda. Vi kunde ha använt oss av intervjuer via telefon eller mejl istället för enkät. Antal frågor och utformningen hade kunnat utökas, breddas och ändras.

Studiebesök hos både privata som offentliga tandvårdskliniker hade kunnat göras och vi kunde ha involverat fler deltagande kliniker.

Corona pandemi, sjukskrivningar bland personal, väntetider och patientsäkerhet har definitivt påverkat hur vi utfört denna studie.

Vår studie ser vi som en bra start för framtida sterilteknikerstudenter att följa upp i sina examensarbeten. Hur kommer det se ut i framtiden för steriltekniker inom tandvård? Kan man göra en uppföljning och även inkludera djurvård? Kan myndigheter eller regionledningar intervjuas? En uppföljning kan bli hur stor som helst och det känns som vi som gjort detta arbete bara skummat på ytan. Hur ser det ut över hela Sverige? Hur går tankar, funderingar eller önskemål hos tandvårdspersonal? Kan man intervjua ledning och personal på de skolor som ansvarar för de svenska tandvårdsutbildningarna? Är det av intresse att involvera tillverkare av medicintekniska produkter som ska användas inom tandvård? Tillverkare av medicinsk utrustning? Vad säger svensk förening för vårdhygien om tandvården i Sverige?

Vi studenter som arbetat med denna studie tycker det har varit intressanta svar från deltagare och positivt att det var så många som ville delta.

En viktig sida, som vi ej har tagit med i detta arbete är hemsidan Tandläkarförbundet.se, som bland annat skriver om patientsäkerhet och har en ”patientsäkerhetsportal”, där de samlat information som är viktig för tandläkare och tandvårdsteam. Information om nya lagar, hur man säkrar kvaliteten, medicintekniska produkter, riskanalyser och hygien inom tandvården med mera. Det som dock saknas när man läser är vikten av kunskap om instrumenthantering före och efter dental undersökning och ingrepp. Det står att läsa om lagar, standarder, CE-märkningar, ansvarsområde för tandläkare och tandhygienister, men inget om ansvar direkt för instrumenthantering. Det är enkelt att köpa in rätt medicintekniska produkter genom att följa lagar och standarder, men hur kontrollerar vårdgivare att instrumenthantering sker på ett patient- och personalsäkert sätt?

Under arbetets gång och många timmar på internet, har vi bland annat hittat artiklar och riksdagsmotioner om tandvård, som vi länkar till nedan. Bland annat ett debattinlägg om huruvida tandvård skall ingå i sjukvård, motioner från politiker om tandvård, om tandvårdslagen skall ingå i hälso- och sjukvårdslagen och detta kanske är något för framtida sterilteknikerstudenter att skriva ett arbete om.

Dokument och artiklar nedan är författarnas åsikter eller synpunkter och skall absolut inte ses som någon vetenskapliga fakta eller något som är beslutat, men ett intressant diskussionsämne, som ett komplement till vår studie om allmän instrumenthantering inom tandvård.

Notis skriven av Linda Persson, Tandläkartidningen, <https://www.tandlakartidningen.se/arkivet/nyhet/%e2%80%9dfor-in-tandvarden-i-halso-och-sjukvardslagen%e2%80%9d/>, som berör en debattartikel publicerad på Dagens Nyheter: <https://www.dn.se/debatt/hog-tid-att-aven-tanderna-far-bli-en-del-av-kroppen/> (Läst artikel.)

Riksdagsmotioner om utredning av sammanslagning av tandvårdslagen och hälso- och sjukvårdslagen:

[https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/utredning-av-sammanslagning-av-tandvardslagen-och H302885](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/utredning-av-sammanslagning-av-tandvardslagen-och-H302885)

”Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa”.

[https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/nasta-steg-pa-vagen-mot--en-mer-jamlik-halsa-- H5B347](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/nasta-steg-pa-vagen-mot--en-mer-jamlik-halsa--H5B347)

Källförteckning:

Arbetsmiljöverket, AFS 2018:4, Föreskrifter för bland annat säker arbetsmiljö, stickande och skärande föremål.

FHM, Folkhälsomyndigheten, “Att förebygga vårdrelaterade infektioner”, ett kunskapsunderlag utgivet av Socialstyrelsen.

Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30

IVO, Inspektionen för Vård och Omsorg, Har tillsyn över hälso- och sjukvården, dess personal och detta innefattar även tandvård och tillsyn av hur medicintekniska produkter används och hanteras.

Patienssäkerhetslagen, 2010:659

Socialstyrelsen SOSFS 2008:1, föreskrifter om användning av medicintekniska produkter inom Hälso- och sjukvård för en säker användning.

Socialstyrelsen, författningssamling, 7 myndigheter: HSLF-FS

SIS, Svenska institutet för standarder:

SS-EN ISO 17 664, Rengöring, desinfektion samt sterilisering av medicintekniska produkter - Information som ska tillhandahållas av tillverkaren för återanvändning av medicintekniska produkter

SS-EN ISO 17 665, Sterilisering av medicintekniska produkter - Fuktig värme - Del 1: Krav på utveckling, validering och rutinkontroll av steriliseringsprocesser för medicintekniska processer

SS-EN ISO 15 883, Disk- och spoldesinfektorer

SS-EN 285, Sterilisering av medicintekniska produkter – Ångsterilisatorer – Stora autoklaver

SS-EN 13 060, Små ångsterilisatorer

SS-EN ISO/TS 16 775, Förpackningar för medicintekniska produkter som skall steriliseras.

Sterilteknikerutbildning hos Yrkesakademin AB, information och innehåll om utbildningen. (Se elektroniska dokument nedan.)

Tandvårdslagen 1985:125

Vårdhandboken på internet. En handbok för anställda inom regioner och kommuner.

Zimmerman Mikael, Klas Sjöberg, *Hygien och smittskydd I tandvården- att förebygga infektioner*, Stockholm, 3: e upplagan. Förlag Gothia Fortbildning AB, 2018.

Elektroniska dokument:

Arbetsmiljöverket, (AFS 2018:4), föreskrifter.

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/smittrisker-afs-20184/>

2020-11-12

Folkhälsomyndigheten (FHM) Att förebygga vårdrelaterade infektioner – ett kunskapsunderlag. Utgivet av Socialstyrelsen.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/a/att-forebygga-vardrelaterade-infektioner-ett-kunskapsunderlag/>

2020-11-12

Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30

<https://www.regiondalarna.se/om-regionen/lagar-och-regler/halso--och-sjukvardslagen/> 2020-11-12

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/lagar-och-foreskrifter/centrala-lagar/halso--och-sjukvardslagen/>

2020-11-12

<https://www.vardhandboken.se/arbetsatt-och-ansvar/ansvar-och-regelverk/patientens-rattsliga-stallning/lagstiftning/>

2020-11-12

IVO, Inspektionen för Vård och Omsorg.

<https://www.ivo.se/for-yrkesverksamma/tandvard/>

2020-11-12

Patientsäkerhetslagen 2010:659

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/lagar-och-foreskrifter/centrala-lagar/patientsakerhetslagen/>

2020-11-12

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659
2020-11-12

Socialstyrelsen SOSFS 2008:1, Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso--och-sjukvarden/>

2020-11-12

Socialstyrelsen gemensam författningssamling ,7 myndigheter, HSLF-FS.

<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/om-foreskrifter-och-allmanna-rad/>

2020-11-12

Svenska Institutet för Standarder.

www.sis.se

2020-11-12

Sterilteknikerutbildning hos Yrkesakademin AB.

www.steriltekniker.se

2020-11-12

Tandvårdslagen (1985:125), TvL.

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/lagar-och-foreskrifter/centrala-lagar/tandvardslagen/>

2020-11-12

Vårdhandboken på internet. En handbok för anställda inom regioner och kommuner.

www.vardhandboken.se

2020-11-12